

Tussenstand 'Voorstel Grip op Samenwerking: uitwerking op hoofdlijnen optie 3'

Geachte leden van het presidium,

Inleiding/Aanleiding

Rond de zomer in 2023 hebben alle vijf presidia van de gemeenteraden uit de Duin- en Bollenstreek ingestemd met de notitie 'Grip op Samenwerking'. Hiermee hebben de griffiers opdracht gekregen een werkgroep samen te stellen van vanuit de 5 raden. Per gemeente zijn er 2 vertegenwoordigers afgevaardigd. Deze werkgroep kreeg de opdracht met een voorstel voor een werkwijze te komen over regionale samenwerking en governance van de verbonden partijen vanuit het perspectief van de raden.

Het proces:

De werkgroep heeft gekozen voor een aanpak in 3 stappen met een tussenstap na stap 2:

Op basis van de uitkomsten uit stap 1 is er een bespreeknotitie opgesteld met daarin 2 opties als mogelijke denkrichting om vorm te geven aan de opdracht uit de notitie 'Grip op samenwerking'. In stap 2 heeft de werkgroep aan de hand van bespreeknotitie 2 opties verkend (zie bijlage). Op basis van deze verkenning heeft de werkgroep zijn voorkeur uitgesproken voor een combi-optie 3, waarbij elementen uit beide verkende opties zijn samengevoegd. De werkgroep heeft aangegeven de denkrichting die hoort bij deze combi-optie 3, als tussenstap voor te leggen aan de 5 presidia. Dit is bij wijze van toets of de denkrichting op draagvlak kan rekenen. Op het moment dat de presidia positief staan ten opzichte van deze denkrichting, wordt deze verder uitgewerkt in een concreet voorstel.

De werkgroep heeft zich nadrukkelijk uitgesproken over uitgangspunten van combi-optie 3. Deze zijn:

- het moet laagdrempelig zijn
- eerst klein beginnen en daarna uitbouwen
- met aandacht voor quick-wins.

Denkrichting combi-optie 3: de basis

Hieronder kunt u lezen hoe optie 3 er in hoofdlijnen uitziet. Dit is de denkrichting.

Als basis voor optie 3 zijn er in de regio 4 deelprocessen te onderscheiden:

1. Holland Rijnland: De betrokkenheid van de raden bij onderwerpen binnen (AB) Holland Rijnland is op zich goed. In Duin- en Bollenstreekverband is sprake van een vooroverleg AB-leden Duin- en Bollenstreek. Dit proces loopt goed.
Aandachtspunten zijn:
 - input/terugkoppeling
 - continuïteit ambtelijke ondersteuning en
 - afstemming vergaderdata voor regionale radenbijeenkomsten.
2. Grip krijgen op de GR-en: Voor dit deelproces is het voorstel om te starten met een pilot 'Regionaal Expertteam'¹ voor een (of twee) GR-en waar alle gemeenten uit de Duin- en Bollenstreek aan deelnemen (Provalu, Hecht, SOZ?).
Zie toelichting op het begrip 'expertteam' in de voetnoot.
3. Overige onderwerpen niet gekoppeld aan een GR (Programma Duin- en Bollenstreeksamenwerking): Er spelen ook onderwerpen die niet in een GR zijn ondergebracht. Deze zijn bijvoorbeeld opgenomen in de Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek. In het uitvoeringsprogramma staan belangrijke thema's met een groot maatschappelijk en regionaal belang. Het voorstel voor dit deelproces is te overwegen om ook een pilot te starten. Als pilot kan bijvoorbeeld gekozen worden uit één van de volgende actuele thema's:
 - Herijking ISG-beleid (Programma Landelijk Gebied en Duurzame Greenport) fase 1 is gestart, klankbordgroep wellicht in vervolgfases
 - Doorontwikkeling samenwerking Duin- en Bollenstreek (DBS)
 - Mobiliteit en bereikbaarheid (bestuursopdracht en samenwerking N-H)
 - Regionale Investeringsagenda (RIA).
4. Agenda-afstemming en informatie-uitwisseling. Dit deelproces valt uiteen in twee onderwerpen:
 - a. Agenda-afstemming: De druk op de agenda's van de raden in de Duin- en Bollenstreek is groot. Regelmatig zijn er verzoeken voor data om een avond in te plannen voor een radenbijeenkomst. Ook zijn de data van de vergaderingen AB GR-en en de vergaderdata van de raden niet helemaal prettig op elkaar afgestemd, waardoor het bijvoorbeeld soms nog

¹ Een expertteam bestaat uit enkele vertegenwoordigers uit de raad. Je kunt hen zien als een vooruitgeschoven instrument van de raad die namens de raad een Gemeenschappelijke Regeling (GR) kan monitoren. Dit doen zij met ambtelijke ondersteuning. Vaak schuift ook een portefeuillehouder aan, niet als lid, maar als adviseur. Een expert-team acteert niet vanuit politieke standpunten maar vanuit het doel van een GR en de rol van de raad. In plaats van te sturen op incidenten wordt met de inzet van een expertteam de rol van de raad versterkt door naar de hele beleidsopzet en -uitvoering te kijken en waar nodig vroegtijdig te acteren. Zij kunnen signaleren waar bijvoorbeeld een extra stap (bijv. bijeenkomst) in een beleidsproces nodig is om de raden goed in positie te brengen.

Een expertteam overlegt op natuurlijke momenten zoals bij de kaderbrief, begroting, rapportages, jaarrekening en landelijke ontwikkelingen. Daarnaast bij belangrijke beleidswijzigingen. Per bestuursperiode (jaarlijks lijkt me erg snel!) kan gezien worden of er een GR moet worden vervangen, dan wel een expertteam voor een GR wordt toegevoegd.

De gemeenteraad van Lisse heeft goede ervaringen met expertteams en in Teylingen zijn de eerste stappen in deze richting gezet.

moeilijk is om tijdig een zienswijze af te geven. Om deze reden is het wenselijk om de vergaderdata van de raden en AB vergadering van de GR-en op elkaar af te stemmen. Daarnaast is het ook wenselijk om met potlood vier regionale data reserveren, waarop regionale onderwerpen behandeld kunnen worden. In overleg (tijdig!) met de griffierskring D&B kunnen deze dan gevuld worden met regionale onderwerpen. De input hiervoor kan geleverd worden vanuit de eerste 3 deelprocessen.

- b. Informatie-uitwisseling: Het voorstel is om te kijken naar een naar een laagdrempelige manier om informatie uit te wisselen (bijvoorbeeld via een Teamskanaal) In eerste instantie klein beginnen bij de griffies en wellicht uitbreiden naar de raadsleden

Kritische succesfactoren:

Voor het laten slagen van de opdracht die aan de werkgroep is meegegeven is er een aantal kritische succesfactoren van belang. Deze houden in dat er voldoende enthousiasme/bereidheid moet zijn bij de raadsleden om hierin te investeren en er moet voldoende tijd/bereidheid bij de griffies aanwezig zijn cq. als ruimte aan de griffies gegeven worden.

Als voorbeeld: Per regionaal expertteam zal er per jaar ca. 40-60 uur vanuit de 5 griffies gezamenlijk vrijgemaakt moeten worden ter ondersteuning van dit expertteam (uitgaande van 4 bijeenkomsten per jaar). Hiernaast zal er ook nog vanuit de gezamenlijke ambtelijke organisaties eenzelfde aantal uren vrijgemaakt moeten worden. De rekensom is gebaseerd op de inzet die nu wordt gedaan ter voorbereiding op de AB-vergaderingen van Holland Rijnland.

Vragen aan het presidium:

- Wat vindt u van de denkrichting van combi-optie 3, zoals die beschreven is in 'Denkrichting combi-optie 3: de basis'?
- Welke suggesties wilt u meegeven, die u essentieel acht bij de verdere uitwerking van de denkrichting?
- Is er voldoende draagvlak om te kunnen voldoen aan de kritische succesfactoren.

Bijlagen:

1. Menukaart regionale samenwerking
2. Bespreeknotitie t.b.v. 2e bijeenkomst (april 2024)
3. Startnotitie 'Grip op samenwerking' (mei 2023)